

Ulazak „Vojnosanitetskog pregleda“ u svet najuticajnijih naučnih časopisa – *Web of Science*

Inclusion of “Vojnosanitetski pregled” into the world of most influential scientific journals – *Web of Science*

Silva Dobrić

Vojnomedicinska akademija, Institut za naučne informacije, Beograd

Prošlog meseca, tačnije 03. juna 2008. godine, na e-mail redakcije časopisa „Vojnosanitetski pregled“ (VSP) stigla je vest iz Tomsonovog instituta za naučne informacije iz Filadelfije (*Institute for Scientific Information – ISI*), o uključanju VSP-a u prestižnu bibliografsku bazu podataka *Science Citation Index Expanded* (SCIE) koja indeksira najuticajnije svetske časopise iz oblasti prirodnih nauka.

Da bi se u potpunosti sagledao značaj ovog događaja treba znati da ISI preko svoje osnovne baze *Web of Science* (WoS) već više od pola veka omogućava naučnicima širom sveta uvid u najnovija dostignuća iz različitih oblasti nauke. WoS sačinjavaju četiri citatna indeksa, formirana na osnovu oblasti koje prate (stanje 2007):

1. *ISI Science Citation Index* (SCI) – obuhvata 3 729 naslova časopisa. Ti naslovi se pojavljuju na CD-ROM izdanju SCI i pravi su podskup baze SCIE,
2. *ISI Science Citation Index Expanded* (SCIE) – obuhvata 6 700 časopisa. Ti naslovi se nalaze u WoS-u (on-line verzija sva tri citatna indeksa: SCI, SSCI i AHCI),
3. *ISI Social Science Citation Index* (SSCI) – obuhvata 1 986 časopisa, i
4. *ISI Arts and Humanitis Citation Index* (AHCI) – obuhvata 1 161 časopis.

Poslednje tri liste (SCIE, SSCI i AHCI) preklapaju se, tako da je ukupan broj različitih časopisa koji se prati 9 321¹.

Ulazak u sistem citatnih baza WoS-a obezbeđuje časopisima dodeljivanje impakt faktora, pokazatelja uticaja određenog časopisa na oblast koju pokriva. Impakt faktor nekog časopisa određuje se na osnovu citiranosti radova objavljenih u njemu, a časopisi čiji se radovi najviše citiraju, odnosno imaju visok impakt faktor, smatraju se posebno vrednim u naučnim krugovima. Citiranost je, ujedno, i jedan od bitnih faktora za ulazak u sistem indeksiranja baza WoS-a, pa sam ulazak časopisa u taj sistem ukazuje na njegov značaj u naučnoj oblasti koju pokriva.

Inače, stručne službe ISI svake godine ocenjuju oko 2 000 naslova časopisa iz različitih naučnih oblasti širom sveta, potencijalnih kandidata za ulazak u sistem praćenja, ali samo 10–12% od tog broja ispunji veoma stroge kriterijume za uključanje u baze WoS-a. Prema informacijama koje smo dobili iz ISI, krajem maja ove godine, kada je vršena i procena ispunjenosti kriterijuma našeg časopisa za ulazak u WoS, od časopisa iz oblasti prirodnih nauka kojima pripada VSP, samo je njih 38 uvršteno u SCIE (od tog broja 16 iz Evrope, a ostali sa drugih kontinenata). Već iz ovih podataka, jasno je da relativno mali broj časopisa ispunjava kriterijume za ulazak u gorepomenute citatne baze. Osnovi kriterijumi su²:

- redovnost izlaženja časopisa,
- prevod na engleski, koji je danas univerzalni jezik nauke, barem osnovnih bibliografskih podataka rada (naslov rada, apstrakt, ključne reči),
- kompletna bibliografska informacija za sve navedene reference,
- podaci o svim autorima, sa adresama ustanova iz kojih dolaze,
- internacionalna zastupljenost autora i, naravno,
- citiranost radova.

Redovnost izlaženja časopisa posebno se vrednuje jer ukazuje na redovan priliv rukopisa koji obezbeđuju tzv. vijabilnost („život“) časopisa. Prevod osnovnih podataka o radu (naslova, apstrakta, ključnih reči) na engleskom jeziku i informacije o autorima sa pripadajućim adresama, takođe, važni su parametri koji omogućavaju bolju „pretraživost“ radova u datom časopisu. Zastupljenost autora iz drugih zemalja i citiranost radova u drugim radovima i časopisima pokazatelj su međunarodne afirmacije časopisa i njegovog uticaja na određenu naučnu oblast, ne samo u nacionalnim ili regionalnim okvirima, nego i šire. Na osnovu sveobuhvatnog razmatranja ispunjenosti navedenih kriterijuma, donosi se odluka o uključanju određenog časopisa u baze WoS-a. Konkurencija

je ogromna, pogotovo u oblasti biomedicinskih nauka, zbog čega se ulazak u sistem praćenja WoS-a posebno ceni u naučnoj publicistici, a časopisi uvršteni u ovu bazu, smatraju se najuticajnijim u svojoj oblasti. U skladu s tim, i radovi objavljeni u takvim časopisima posebno se vrednuju prilikom naučnog i akademskog napredovanja njihovih autora.

Koliko je teško ući u sistem citiranja baza WoS govori i podatak da se od svih naučnih časopisa koji izlaze u Srbiji samo njih osam nalazi u tom sistemu (tabela 1), od čega sa-

Danas, VSP izlazi 12 puta godišnje (jedini je medicinski časopis sa takvom dinamikom izlaženja), sa tiražom od 700 primeraka i u njemu se objavljuju radovi iz medicine, farmacije i stomatologije na srpskom i engleskom jeziku. Poslednjih godina, pored stručnjaka iz vojnosanitetskih ustanova, sve više radova objavljuju i stručnjaci iz tzv. civilnih zdravstvenih i akademskih institucija Srbije, ali i iz inostranstva. Ovo samo govori u prilog već pomenutog, da su stručnjaci iz oblasti biomedicine, i pre ulaska časopisa u sistem

Tabela 1

Domaći časopisi referisani u *WoS of Science*

1.	Acta Veterinaria
2.	Archives of Biological Sciences (od 2007. volumen 59)
3.	Hemijska industrija (od 2007. godine, volumen 61)
4.	Journal of Serbian Chemical Society
5.	MATCH – Communications in Mathematical and Computer Chemistry
6.	Psihologija (od 2007. godine, volumen 40)
7.	Science of Sintering (od 2003. godine, br. 1)
8.	Thermal Science (od 2008. godine, volumen 12)

mo dva, šire gledano, iz oblasti biomedicine: „Acta Veterinaria“ (oblast veterinarske medicine) i „Archives of Biological Sciences“ (oblast bioloških nauka)³. Prema tome, VSP trenutno je jedini domaći časopis iz oblasti humane medicine koji je ušao u grupu najprestižnijih časopisa sveta.

Ovaj uspeh nije slučajna. Treba se podsetiti da VSP izlazi bez prekida još od ratne 1944. godine, kada je nastavio tradiciju Vojnosanitetskog glasnika koji je izlazio između 1931–1940. godine. Časopis se od 1950. godine nalazi u sistemu citiranja najpoznatije biomedicinske baze podataka (MEDLINE), a prate ga i druge poznate baze, od kojih izdajamo EMBASE i EBSCO. Preko ove poslednje, radovi u VSP su od 2002. godine dostupni u pdf formatu u punom tekstu.

Od 2002. godine izvršeno je nekoliko korenitih promena u uređivačkoj politici časopisa s ciljem postizanja visokih internacionalnih standarda u naučnoj publicistici (uključenje u rad uređivačkog odbora najpoznatijih imena srpske medicine i formiranje internacionalnog uređivačkog odbora, širenje kruga recenzentata van vojnozdravstvenih ustanova, obezbeđenje najmanje dvostruke anonimne recenzije, itd.) što se, svakako, odrazilo i na publikovanje sve većeg broja kvalitetnih radova. Već tada je postalo sasvim izvesno da smo na najboljem putu da uđemo u sistem praćenja ISI baza³.

praćenja WoS-a, prepoznali njegov kvalitet i naučni potencijal.

Ulazak VSP u SCIE i stavljanje na tzv. *the Master Journal List* (listu časopisa koje prati baza SCIE) dodatno će povećati „rejting“ časopisa i sigurno uticati na sve veći priliv radova iz celog sveta. Takva su iskustva i drugih časopisa uvrštenih u sistem praćenja WoS-a. Sada treba sačekati određivanje faktora i, preko njega, i formalno uključivanje u *Current Contents*, indeksnu bazu koja se posebno ceni u naučnim krugovima širom sveta. Ulazak u SCIE jeste *conditio sine qua non* naučnog vrednovanja svakog časopisa, što je i razlog zbog kojeg smo toliko ponosni na uključivanje VSP u tu bazu. Prisustvo časopisa u sistemu indeksiranja SCIE od značaja je za domaće naučne radnike, jer objavljivanje radova u časopisima sa liste SCIE Ministarstvo za nauku Republike Srbije vrednuje prilikom dodeljivanja finansijske podrške naučnim projektima.

Ulaskom u SCIE VSP je ušao u svetske naučne tokove. Na tom putu poželimo mu mnogo sreće i uspeha, slično ovome.

VIVAT, FLOREAT, CRESCAT
VOJNOSANITETSKI PREGLED!

L I T E R A T U R A

1. Web of Science. Available from: <http://www.Nainfo.nbs.bg.ac.yu/Kobson/s/ws.aspx>
2. The Thomson Scientific Journal Selection Process. Available from: <http://scientific.thomsonreuters.com/free/essays/selectionofmaterial/journalselection/>
3. Referisani časopisi. Available from: <http://www.Nainfo.nbs.bg.ac.yu/Kobson/page/SEJExt.aspx>
4. Dobrić S. Current Contents – (un)reachable goal editorial. Vojnosanit Pregl 2006; 63(8): 709–10. (Serbian)